

24. GENEL KURUL TOPLANDI

ODAMIZ 24, MERKEZ GENEL KURULU
24-26 ŞUBAT 1978 GÜNLERİ ANKARA'DA
IMAR VE İSKÂN BAKANLIĞI TOPLANTI SALONUNDA YAPILDI
ÜLKE VE MESLEK SORUNLARININ TARTIŞILDIĞI/
YENİ YÖNETİCİLERİN BELİRLENDİĞİ
GENEL KURUL ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN HAŞERLERİ
YAPILAN KONUŞMALAR, ALINAN KARARLARI
AYRINTILI OLARAK VERİYORUZ

Ungan: "teknik elemanların politikadan uzak durmaları
yolundaki telkinleri anlaşılabilir bulmuyoruz"

AYBARS UNGAN'IN

24. GENEL KURUL AÇIŞ KONUŞMASI

Odamız, faşist saldırganlığın alabildiğine turmandırıldığı, halkımız üzerinde faşizm tehditlerinin estirildiği koşullarda bir çalışma dönemini daha tamamlamış bulunuyor. Gerici güçler, iktidardan uzaklaşmanın verdiği hırçınlıkla, bugün de terörü sürdürerek varlıklarını kanıtlamak çabası içindedirler.

Kurulduğu günden iktidardan düşünceye dek geçen sürede, Milliyetçi Cephe Koalisyonlarının, egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda adım adım uyguladığı program, geri Türkiye kapitalizminin yapısal bunalımlarından kaynaklanmaktaydı. Emperyalizmin etki ve denetim ağı içinde bulunan tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de, ekonomik ve toplumsal gerilikten kurtulma yönündeki gelişmeyle, sömürüyü her ne pahasına olursa olsun sürdürmeye çalışan egemen sınıflar arasında giderek derinleşen karşıtlığın acıları yaşandı. Emperyalist-kapitalist sistemin sömürü ağını kıramamış geri ülkelerin, kapitalizmin yapısında varolan bunalımları daha da derinden duyması doğaldır. Ancak, sermayenin çözümsüzlüğünü simgeleyen milliyetçi cephe, bu bunalımlara karşı yükselen toplumsal muhalefeti gerileten bilmenin çaresini, ileri boyutlara vardırıdığı politik baskılara başvurmakta bulmuş, bir yandan da sömürü ve talanı katmerleştirmiştir. Çözümsüzlük ve bunalımın suçlusu sermayedir, ama yükünü emekçi yığınlar taşımaktadır.

Geçtiğimiz dönemde birleşik sermaye cephesinin MC eliyle uyguladığı saldırı, öncelikle ve özellikle toplumun örgütlü

kesimlerini hedef aldı. Eaşta işçi sınıfı olmak, üzere emekçilerin demokratik örgütlerine sistemli saldırılar düzenlendi; aralarında TMMOB'nin de bulunduğu birçok demokratik kuruluşun binaları defalarca kurşunlandı, bombalandı. MC'nin son dönemde uyguladığı planın özelliği, tüm devlet kuruluşları ve eğitim kurumlarının işgal edilmesinin yanısıra, faşist çeteler eliyle yürüttüğü toplu imha girişimleri ve /demokratik kuruluşların binalarının sürekli tahrip edilmesidir. Bu dönem, eskisinden de yoğun olarak işçi, öğretmen, memur, öğrenci, öğretim üyesi ve teknik elemanlara yöneltilen fiili saldırıların ve acımasız tertiplerin abildiğine arttığı, siyasal cinayetlerin haber olmaktan çıktığı, ilerici demokrat kişilerin evlerinde pervasızca kurşunlandığı bir dönem oldu. Yüzbinlerce emekçinin büyük coşkuyla kutladığı 1 Mayıs İşçi Bayramında meydana gelen olaylar ise, kana susanmış emek düşmanı sermayenin çirkin yüzünü en belirgin biçimde açığa vuran bir kanıttır. Bu olaylar, sermayenin kendi koyduğu kuralları bile, doğrudan yada dolaylı denetimi altında tuttuğu gizli ve açık araçlarıyla çiğnemekten çekinmeyen yasa tanımaz tutumunun da yadsınamaz göstergesi olmuştur.

Tüm bunlara karşın emekçi yığınların düzene yönelen muhalefeti geriletilmedi, faşizme karşı verilen kararlı mücadele engellenemedi. Faşist baskılara ve hayat pahalılığına karşı ülke düzeyinde yaygınlaştırılan demokratik eylemlerde, Odamız da kitlesiyle yer aldı.

Odamız, ekonomik-demokratik mücadelesinin yanısıra, onun başlıca bileşenlerinden olan uzmanlık çalışmalarına da gereken önemi ve yeri verme çabası içinde olmuştur. TMMOB genelinde yürütülen çalışmalarda yükümlülüklerini yerine getiren Odamız başta enerji olmak üzere, ayrıcalıklı şirketler, uluslararası düzeydeki ilişkiler konularında, ayrıca üyesi bulunduğu Dünya Enerji Konferansı Türk Milli Komitesinde çalışma ve girişimlerini geliştirmiş; aylık yayın organımızda özgün konulara ağırlık vermiş,- basın ve TRT için programla belirlenmiş görüşler hazır-

lamıştır. Örgütsel işleyişe ilişkin olarak, kurullararası ortak çalışmalar ve örgüt birimleri arasındaki ilişkilerde verimlilik ve uyum sağlanmasına özen gösterilmiştir. Odamız için aynı zamanda maddi dayanak oluşturan ve önemli mesleki çalışmalarımız arasında yer alan kalite belgesi konusunda, MC iktidarı döneminde getirilen engellerin aşılması da önem taşımaktadır.

Odamızda ilerici yönetimlerin işbaşına gelmesinden bu yana, uzmanlık konuları arasında özellikle enerji konusuna ağırlık verilmiş, bir anlamda vermek zorunda kalmıştır. Enerji konusunda belirlenen kısa ve uzun vadeli önerileri, geçmiş iktidarlar her ne kadar bunalmaları kabul etmişlerse de gözönüne almamışlar, hatta karşı çıkmışlardır. Bu nedenle burada, soruna ilişkin olarak önemli bazı noktalar üzerinde kısaca durmak istiyorum.

1977 yılında ülkemizde 21 milyar kWh dolayında elektrik enerjisi tüketilmiştir. Kişi başına düşen tüketim miktarı 460 kWh'tır. Bu değer komşularınıza oranla, örneğin Yunanistan'dan 3,5/ Bulgaristan'dan 7 kat daha küçüktür. Ayrıca yine bu ülkelere oranla, kişi başına enerji tüketim değerinin artışı da küçüktür. Bir yüzyılın dörtte üçlük süresinde ülke nüfusunun ancak yüzde ellisine elektrik götürülmüştür. Planlı denilen dönemin başladığı yıllarda, elektrikli yer nüfusunun toplam nüfusa oranı yüzde otuzdört olduğu düşünülürse elektrikleendirme işinin nasıl bir tempoya geliştiği anlaşılır.

1971'de ilk belirtileri görülen enerji yetersizliği her yıl giderek büyümüş ve 1977'de oldukça önemli boyutlara varmıştır. İvedi ve etkili önlemler alınmadığı sürece enerji açığının geometrik bir biçimde büyüyeceği söylenebilir. 1975'den 1977'ye dek yetersizliğin 4 kat arttığı görülmektedir.

Ülkemiz elektrik enerjisi üretimi için gerekli doğal kaynaklara sahiptir. Geçmiş araştırmalarla ekonomik su potansiyelinin 75 milyar kwh olduğu saptanmıştır. Odamızın düzenledi-

ği son Teknik Kongrede ise, yeni verilerle yapılacak bir değerlendirme sonucunun bu sayının üzerinde olacağı açıklanmıştır. Ancak bugün için yararlanma oranı çok düşüktür. Planlamalarda bu oranın 1985'de yüzde otuzbeşe ulaşması öngörülmüş ise de, gerçekleşmesi olanaklı görünmemektedir. Başlamış yatırımların geliştirilmesi açısından, Keban Hidroelektrik Santralında yerleri hazır olan ikinci grup 4 ünitenin en kısa zamanda devreye alınması, Hasan Uğurlu Hidroelektrik Santralında 1979 sonundan önce iki ünitenin devreye alınması ve iki grubun daha eklenmesi çalışmalarına bir an önce geçilmesi gerekmektedir. Yatırım değerleri büyük olmakla birlikte, su santrallerinde, üretim maliyeti düşüktür/ örneğin fuel-oil santrallerine göre 4, gaz türbinlerine göre 10 kat daha ucuzdur. Böylece, yakıt sağlanması bakımından da büyük güçlükler yaratan pahalı üretim modellerinin terk edilmesi gereği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Kömür kaynağı açısından da ülkemiz önemli rezervlere sahiptir. Ancak linyitten ne ısıtımada ne de elektrik enerjisi üretiminde yeterince yararlanılmaktadır. Linyitin elektrik enerjisi üretimindeki payı son yıllarda ancak yüzde onaltıya ulaşabilmiştir. Çünkü kömür yataklarımızın önemli bir bölümü özel kesimin elinde bulunmakta ve kâr amacına yönelik verimsiz yöntemlerle çalıştırılmaktadır. Bu nedenle sağlıklı envanter çalışmaları yapılamamakta, santral yöreleri ve zamanları doğru saptanamamaktadır.

Taşkömürü ve petrol, ülkemizde, saptanabilen rezervleri en az olan kaynaklardır. 1960'larda petrole dayalı üretim çok azken, 1970'lerden sonra büyük değerlere ulaşılmıştır. Petrole ödenen döviz, ihracat gelirlerimizin neredeyse tamamını yutacak düzeydedir, öte yandan, yüksek değerli enerji kaynağı olan taş kömüründen, elektrik enerjisi üretiminde değil, sanayide yararlanmak zorunluğu vardır.

Elektrik enerjisi yetersizliğinin başlıca nedenleri arasında, yatırımların gecikmesi de vardır. Bir genel enerji envante-

ri yapılmadığından, yatırımlarda da dağınıklık meydana gelmekte ve zamanında başlanmamaktadır. Daha da genelde birincil kaynak, üretim tesisleri ve tüketim alanlarını, bütünselliği içinde ele alan bir plan anlayışı yoktur. En başta üretimi denetleyebilmek için, tüm enerji kaynaklarının kamulaştırılması, ısı potansiyeli ve linyite öncelik tanınması gerekmektedir. Nükleer enerjinin zamansız gündeme getirilmesi, doğal kaynaklar konusunu ikinci plana iten bir gelişme göstermiştir. Öte yandan, ulusal petrol politikası önünde büyük bir engel oluşturan Uluslararası Enerji Ajansından çıkılması zorunluğunu ciddiyetini korumaktadır. Üretimi etkileyen faktörler arasında ağır elektroteknik makina ve aygıt sorunu da yer tutmaktadır. Santrallerin yapımında ortaya çıkan gecikmeler sonunda bu tür ekipmana ödenen aöviz miktarı 3-4 katına çıkabilmektedir. Elektroteknik sanayiinin devlet eliyle kurulması yönünde, şimdiden adım atılmasında zorunluk vardır.

Sanayileşmenin, ülkemizin temel sorunu olduğu ve ekonomik yapıyla ilintisi bilinmektedir. Ancak bugünkü koşullarla da olsa, enerji kayıplarını azaltmak ve bölgesel dengesizlikleri azaltabilmek amacıyla, sanayi kuruluşlarının, enerji üretim merkezleri yanında kurulması çareleri aranmalıdır. Ayrıca, yine mevcut koşullarla bağımlı bir veri olan teşvik belgesi uygulamasıyla elektrik enerjisi istemi arasında, anarşik biçimde artan talebi denetlemek ve belirlemek amacıyla ilişki bulunması gerekmektedir.

Görece iyi gerçekleştiği savunulan, üretim ve iletim tesislerinin de yapım süresindeki gecikmeleri önem taşımaktadır. Örneğin, 1976 ve 1977 yıllarında, enterkonnekte sisteme katılan üretim üniteleri yok denecek kadar azdır. Kaldı ki devreye alınan santrallerin pek çok eksikliği bulunmakta ve düzenli çalışmamaktadırlar. Daha önceki yıllarda ve son iki yılda devreye alınan santrallerin hepsinde kuruluş dönemi aksaklıkları uzun sürmüştür. Keban' da titreşim konusu, Gökçekaya' da grupların belirli bir gücün altında yük alamamaları, Seyit-

ömer'in adeta baştan yapılması, yeni Tunçbilek'in kömür tesisleri işletmede hep aksamalara neden olmuştur. Tunçbilek B1 ve B2, Seyitömer 3 santrallerinde kömür tesisleri sorunu ve belirtilen aksaklıklar ivedi çözüm beklemektedir. Bu santrallerin işletmeleri sırasında ayrıca, giderilmesi gereken mevzuata dayalı engeller çıkmıştır. İletim konusu da yine ivedi önlemler beklemektedir; temel iletim sistemi olan 380 kV luk şebekede, tamik enerji nakil hatlarının tamamlanmasına **girişilmelidir.**

Yatırımların gecikmesi, ülke kaynaklarına ve çıkarlarına ters düşen uygulamalarla birlikte, elektrik enerjisi sektörünün yapısından gelen özel sorunlar da vardır. 1950'lerde yapılan 1. İstisari Kongre'de elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtımının tek elde toplanması kararlaştırılmış, uzun süren çalışmalar sonucunda Türkiye Elektrik Kurumu yasası çıkarılarak, 1970 yılında yürürlüğe konmuştur. Ancak yasaya konan maddelerle özel şirketlere ayrıcalıklar tanınmış, bu da yetmemiş TEK'in kuruluş yasasının kabulünden 4,5 ay sonra Çukurova Elektrik Anonim Şirketinin ayrıcalıklarını artıran bir kararname hazırlanmıştır. Bu kararname hazırlanışından 6 yıl sonra 1976'da MC iktidarları döneminde yayınlanmış, uygulamaya geçilemeden Danıştayca iptal edilmiştir. Yükümlülüklerini yerine getirmeyen ve yalnız kâr amacıyla çalışan ayrıcalıklı şirketlerin TEK'e devredilmesi ve TEK yasasının bu doğrultuda yeniden düzenlenmesi, elektrik sektörünün örgütlenmesi açısından da yerinde olacaktır.

Elektrik enerjisi yetersizliğinin kendini besleyen bazı sonuçlarına da değinmek gerek. Bunların başında gaz türbinleri gelmektedir. İşletme ömrü kısa, üretim maliyeti yüksek olan bu ünitelere "olmayan enerji en pahalı enerjidir" sözüde ilkesiyle başvurulmuştur. Oysa asıl bu yoldan üretilen enerji, lüks tüketim maddeleri üretimi de gözönüne alınırsa pahalıya malolmakta ve zararını halk çekmektedir. Ayrıca gaz türbinleri, temel yük santralleri için yapılabilecek yatırım şansını azaltmaktadır.

Yetersizliğin özellikle 1977'de yaygınlaşan bir sonucu da dizel generatörlerdir. Kurulma, tesis ve çalıştırma izni Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının denetiminde olması gereken bu generatörlerin resmi sayısı 170-200 arasındadır. Ancak yapılacak kaba bir araştırma sonucu, gerçek sayının, bunun en az 100 katı olduğu görülecektir. Bu alandaki denetimsizlik öylesine büyüktür ki, dizel generatör ithali yasak olduğu halde gazetelerde ilanlar çıkmakta, ilan veren firmalar, referans mektuplarına sattıkları generatörlerin listesini eklemektedirler. Bu durum önlenmelidir.

Enerji tasarruf önlemlerine gelince, hemen belirtmeli ki, geçmişte Tasarruf Milli Komitesince önerilen ve yerleştirilmeye çalışılan önlemlerin çoğu geçersizdir. Ayrıntıya girmeden tasarruf için söylenecek temel ilke, sanayiye yönelik olmak ve üretimi aksatmaksızın harcanan enerji miktarını düşürmektir. Uygulamalar içinde yer alan devlet fabrikalarındaki üretimi durdurmak yerine, halkın çoğunlukla gereksinim duymadığı maddelerin üretimine harcanan enerjinin kesilmesi tercih edilmelidir.

Enerji bunalımı, geçtiğimiz dönemde derinleşen bunalımların bir parçasıydı. Egemen güçlerin çözümsüzlüğü 1977 yılında, hasta ekonomiyeye olanca ağırlığıyla yansıdı. Dış borçlanmalar artarken, dış ödemeler dengesi en büyük açığı verdi/ döviz yokluğu kilit sektörleri işlemez hale getirdi. Ardarda yapılan devalüasyonlarla paranın değeri sürekli düşürüldü; fiyat ücret dengesizliği ücretler aleyhine daha fazla arttı. Ağırlaşan yaşam koşullarının yükünü ise sadece emekçi halk taşıdı, taşıyor.

Emperyalist tekellerin ve uluslararası mali kuruluşların dikte ettiği koşullar yapısal bir değişikliklerle giderilinceye, başka bir deyişle ulusal ve toplumsal kurtuluş gerçekleşinceye dek, ülkemizde insan onuruna yaraşır mutlu ve özgür bir yaşamın kurulması olanaksızdır. Halkımıza acı ve yoksulluktan başka bir şey verme-

yen sermaye sınıfı, bugün de daha baskıcı ekonomik ve politik bir yapının özlemi içindedir. Nitekim bunun ilk işaretleri belirmiştir. Yüksek oranlı yeni bir devalüasyon ve çeşitli "ayarlar" yöntemleriyle kemerleri sıkıya hazır olmamız istenmektedir. Öte yandan sermayenin önde gelen örgütleri faşizmden başka hiçbir anlam taşımayan "güçlü devlet" imajını yaymakta, bizim gibi ülkelerde demokrasinin katlanılmaz bir lüks olduğunu ilan edip durmaktadır. Faşist çetelerin gizli ve açık desteklerine kamuoyunun gösterdiği tepkiler karşısında 12 Mart'ın işkencecileri hiç çekinmeden iç savaş tehditleri savurabilmekte, Şili'yi örnek göstermektedirler.

Böyle bir ortamda emekçi halkın bir kesimi olarak teknik elemanlar, yeni iktidar koşullarını gözönüne almakla birlikte, varlığı yadsınmaz bu nesnel süreçlere karşı ekonomik demokratik taleplerinden kaynaklanan mücadelelerini sürdürmek ve güçlendirmek zorundadır. Bir yığın antidemokratik yasa ve uygulamanın, örgütlenme özgürlüğünü engelleyen ceza maddelerinin kaldırılmasının yanı sıra, grevli ve toplu sözleşmeli sendikal ve siyasal haklar için mücadele her zaman gündemde olacaktır. Emekçilerin öteki kesimleriyle birlikte yıllardır bu temel hakları almaya uğraşan teknik elemanların, özel yaşamlarında bile politikadan uzak durmaları yolundaki telkinleri anlaşılabilir bulmuyoruz. Tüm teknik elemanlarla birlikte elektrik mühendisleri de halktan yana uygulamaların tereddütsüz yanında yer alırken, egemen güçler lehine yapılacak düzenlemelere karşı duyarlı davranacaklardır. Demokrasi mücadelesi toplumsal kazanımlardan bağımsız düşünülemez. Bu nedenle ekonomik demokratik hak ve özgürlükler için verilen mücadele, aynı zamanda bir görev olarak algılanmalıdır.

Odamızın bütün birimleriyle, önümüzdeki dönemde de görevini yerine getireceği ve bağımsızlık demokrasi mücadelesinde şimdiye dek olduğu gibi tüm olanaklarını seferber edeceği inancıyla çalışmalarınızda başarılar diler, saygılar sunarım.

Genel Kurulda TEK Genel Müdürü Behçet Yücel'in yaptığı konuşma

Türkiye'de elektrik enerjisi sorunu kesinti ve kısıntıların başladığı 1973 yılından itibaren gündeme girmiş ve bugüne kadar canlılığını korumuştur. Bu konudaki tartışmalar hergün biraz daha yoğunlaşarak devam etmiştir.

Odamız ve Odamıza bağlı kuruluşlar bu tartışmalarda üzerine düşeni yapmış, mükemmel eleştirileri ile bize ışık tutmuşlardır. Ne var ki bazı kişiler ve çevreler konunun uzmanı gibi, yanlış değerlendirmelere dayanan çeşitli önerilerde bulunmuşlar ve bulunmaktadır. Üretimdeki eksikliğin nedeni başkada olsa, bir sanayi, kolay yoldan kabahati elektriğe yüklemekte ve kayıplar yüzlerce milyon lirayla

ifade edilmektedir.

Bugün içinde bulunduğumuz elektrik enerjisi darboğazı çok karışık olmayan ve çözümleri belli olan bir takım problemlerin toplamı olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu problemleri ortaya koymadan önce önemli iki hususu tesbit etmekte yarar görüyorum.

Elektrik alanındaki bütün faaliyetlerin:

m Bir ülke ekonomisinde büyük ağırlığı olan elektrik enerjisinin enterkonnekte sistem şeklinde ülke yüzeyine yayılmasının çok büyük değerlere ulaşan yatırımları gerektirmesi,

m Bu yatırımların meydana ge-

Genel Kuruldan Notlar

Odamız 24. Merkez Genel Kurulu 25-26 Şubat 1978 günleri Ankara'da İmar ve İskân Bakanlığı toplantı salonunda yapıldı. Merkez Genel Kurulumuz iki yıldır delege esasına göre oluşuyor. Ocak ayı içinde Genel Kurullarını yapan Şubeler kendi bölgelerinde k-ayıtlı elektrik mühendislerinin yüzde üçü oranında Merkez Genel Kurulu delegesi seçiyorlar. Merkez Genel Kurulu, Şubelerden seçilen delegeler ve doğal delegelerle toplanıyor, doğal delegeler ise Merkez ve Şube Yönetim Kurulları, Merkez Denetleme Kurulu ve Onur Kurulu üyeleri ile Oda temsilcilerinden oluşmakta.

Genel Kurullar, bir yıllık çalışmalarının değerlendirildiği, eleştirildiği ve bu değerlen-

dirmelerden kalkarak sonraki yıllarda yapılacak çalışmaların programlandığı ve bu çalışmalarını bir dönem sürdürecektir yöneticilerin seçildiği yerlerdir.

Odamızın Genel Kurulları yıllardır gerici güçler karşısında yönetimi korumak için gerçek işlevlerini yerine getiremeden seçimlerin büyük önem taşıdığı toplantılar olarak kaldı. Son iki yıldır delege esasına göre toplanan Genel Kurullarda bu durum aşıldı ve Genel Kurullar gerçek niteliklerini kazanıya yoluna girdi. Artık Genel Kurullarımız seçimlerin tek amaç olduğu verimsiz toplantılardan çıkıp Oda çalışmalarının gelişmesine, mücadelemizin daha doğru ve kalıcı bir nitelik kazanmasına hizmet eden organlar durumuna

geldi. Bu yılki Merkezi çalışma programının da Genel Kurulda oluşturulması, 24. Genel Kuruldan ayıran önemli bir gelişmedir.

24. Genel Kurulumuz açıldıktan sonra Başkanlık Divanının oluşması ile çalışmalarına başladı. Divan Başkanlığına Halil Eker, Başkan yardımcılıklarına İlker LÜker, Aykut Öztoprak, yazmanlıklara A. Ulvi Yılmaz, Hilmi Turanlı, Recep Sayar, Mustafa Demircioğlu seçildiler. Devrim şehitleri ve aramızdan ayrılan meslektaşlarımızın anısına yapılan saygı duruşundan sonra Oda başkanı Aybars Urgan yaptığı açış konuşmasında ülke, üye ve meslek sorunları ile Odamızın bu konularındaki görevlerine değindi. Ankara, İstanbul ve İzmir Şubelerinin başkanları da yaptıkları konuşmalarda bağımsızlık ve demokrasi mücadelesindeki güncel görevlerimizi ve mesleki

tirdiği mali şartları yurdun her tarafındaki tüketicilere eşit uygun fiyatlarla yansıtarak dengeli bir kalkınmanın sağlanması,

- *Bu faaliyetlerin bölümleri olan proje, tesis ve işletmede birliğin sağlanması,*
- *İhtisaslaşmanın teşvik edilmesi ve bu hizmetlerin dağılımından kurtarılması sureti ile verimliliğin sağlanması,*
- *Doğal kaynaklarımızın (kömür, su, petrol) devlete ait olması dolayısıyla bu kaynakların elektrik üretimine tahsisinin devlet eliyle yapılması,*

bakımından tek bir kuruluş elinde toplanması şart olmaktadır.

Bu şart ile ilgili siyasi tercih yapılarak Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) yasası 1970 yılında çıkarılmıştır. Bu bakımdan TEK ile ilgili tartışmaların gereği kalmamıştır. Artık TEK yasasının ortaya koyduğu felsefeye uygun olarak elektrik alanındaki bütün faaliyetlerin biran önce TEK çatısı altında toplanması gerekmektedir.

Bu hepimizin üzerinde birleşmesi gereken birinci gerçek olmalıdır.

Diğer bir husus, ulusal elektrik sistemimiz başka bir deyişle enterkonnekte şebekemiz, yurt sathında asgari bir güvenliği sağlayabilecek şekilde oluşumunu tamamlayamamıştır.

Avrupada gelişmiş ülkelerde enterkonnekte şebekenin yapımı fiilen 1930 yıllarında başlamış, güvenilir şekle ancak geçtiğimiz yıllarda gelinmiştir. Kuşkusuz enterkonnekte sistemin gelişmesi, yüksek gerilim malzemesi imalatında, bilimsel araştırmalara dayalı teknolojik gelişmeler sonucunda daha uzun mesafelere daha büyük güçlerin iletilmesi ile ve daha büyük güçte santral gruplarının tesis edilmesi ile paralel yürümüştür. Gelişmiş ülkelerdeki olguda Ağır Elektroteknik Ekipman Sanayii de aynı paralellikte gelişmiştir.

Ülkemiz boyutlarının büyüklüğünün ortaya koyduğu elektrik taşıması sorunu yanında Ağır Elektroteknik Ekipman Sanayii'nin henüz ülkemizde kurulmadığı gerçeği de vardır. Bu alanda hem sanayimiz mevcut olmayacak hem de sanayileşmiş ülkelerin geçtiği yoldan onlardan daha kısa sürede geçeceğiz. Bu mümkün değildir. Ülkemizde enterkonnekte sistem fikri 1950'

lerde ortaya çıkmış, 1960 yılları civarında da ilk yapım aşaması başlamıştır, halen yapım halindedir, oluşumunun tamamlanması için zamana ihtiyaç vardır.

Enterkonnekte sistemin oluşmasındaki ana ilkeyi; yeterli, güvenilir, ucuz ve öz kaynaklarımızı dayalı bir şekilde elektrik üretmek ve iletmek amacıyla ulusal elektrik sistemimizi dengeli biçimde en kısa sürede yurt sathına yaymalı şeklinde özetleyebiliriz.

Bu ana ilkenin amacına ulaşması için bir takım koşulların var olması gereklidir. Bu koşulları şöyle sıralayabiliriz:

- *Elektrik üretimine dönük birincil enerji kaynakları araştırmasının tamamlanmış ve envanterlerinin çıkarılmış olması,*
- *Bu faaliyetlerin zamanında ve istenilen biçimde gerçekleştirilmesi için gerekli kalifiye idari ve teknik insan gücünün var olması,*

çalışmalarımızı anlattılar. Konukların konuşmasına ayrılan gündem maddesinde, Genel Kurulumuza konuk olarak katılan TEK Genel Müdürü Behçet Yücel ve DİSK Sosyal İş Sendikası Genel Başkanı Özcan Kesgeç birer konuşma yaptılar. Genel Kurula çağrılı Bakanlardan ve diğer örgüt yöneticilerinden gelen başarı mesajları değişik zamanlarda delegelerin bilgisine sunuldu. Daha sonra Anıt Kabre çelenk koyacak heyetin seçimine geçildi. Bu heyete Seyfi Kipmen, Zahit Toker, Turhan Angın, Niyazi Taşkan seçildiler.

Oy sayım kurulu ve komisyonlar için yapılan seçimlerden sonra, geçen dönem çalışmalarının görüşülmesi başladı. Merkez Yönetim Kurulunca hazırlanan çalışma raporunun özetlenmesi ve bu çalışmalar üzerinde yapılan görüşmelerden sonra geçen dönem Merkez Yönetim Kurulu oybirliği ile aklandı. Genel Kurulda bu yıl bazı konuları

- *Konu ile ilgili yasaların ve öteki mevzuatın, bu çalışmalarını bütün kapsamlı destekleyecek ve gecikmeleri önleyecek bir bünyeye sahip olması,*
- *Ülke ekonomik kalkınmasının dengeli ve bölgesel biçimde yürütülmesi,*
- *Tesislerin yapımı için gerekli ağır elektroteknik ekipman sanayiinin ve yan kuruluşlarının yeterli kapasitelerde kurulmuş olması.*

Elektriklendirmenin sağlıklı bir biçimde gerçekleştirilmesi için saydığım bu koşulların tamamıyla yerine getirilmiş midir? soruna teşhis koyabilmek için bu sorunun cevabının araştırılması gerekir.

Önce; birincil kaynaklarımızın ve bunlara bağlı olarak üretim tesislerimizin durumunu görelim:

Yılda 75 milyar kWh olan hidrolik potansiyelimizin % 10'u bugün kullanılmaktadır. Halen kurulmakta olan hidro-elektrik tesisler gözönüne alındığında; IV.Beş Yıllık Plan dönemi sonunda bu oran % 14,2'ye yükseltilmek üzere çalışmaktadır.

24.Genel Kurul Başkanlık Divanı

tartışmaya açmak amacı ile dört çalışma grubu oluşturuldu. Sözü edilen çalışmalardan Tüzük Komisyonuna Abdülkadir Kahraman,

Yüksel Levendoğlu, Selçuk Esen, Ahmet Albayrak; Bütçe Komisyonuna Mahmut Kurtulmaz, M.Ali Atay, A.Hikmet Erol, Ajlan Ku-

Uygulamada, hidrolik santrallerin genellikle, yurdumuzun jeolojik yapısının ortaya koyduğu problemler ve bu tesislerin büyük finansman ihtiyaçlarının zamanında karşılanamayışı durumu nedeniyle hiçbir zaman programda öngörülen tarihlerde işletmeye açılmadığı bir gerçektir.

Söz buraya gelmişken bir parantez açmak istiyorum. Termik santrallerin tesisi yasaya göre TEK'e görev olarak verilmişken, daha basit olan hidrolik santrallerin yapımının elektrik üretiminden sorumlu olmayan DSI'ye görev olarak verilmesi anlamak mümkün değildir.

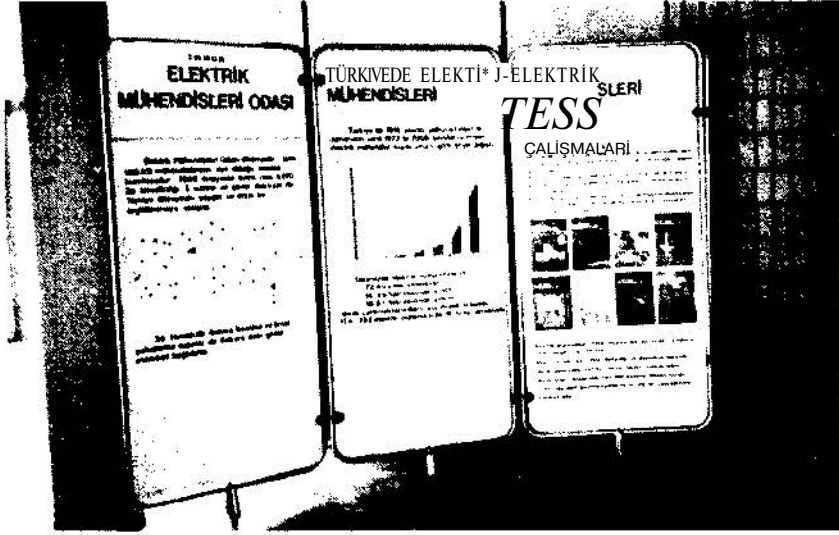
Bugün için kurulu gücü 2000 MW dolayında olan linyit santralleri dışında, bilinen ve rezervleri yeterli görülen sahalardan faydalanılarak, toplam 10.000 MW gücünde yeni linyit santralleri kurulması planlanmıştır.

Şu anda kömüre dayalı olarak ihalesi yapılmış 3925 HV1 toplam güce ve 23 milyar kWh elektrik üretecek kapasitede termik santrallerimiz inşa halindedir. Bu rakamlar tarihimiz boyunca bugüne kadar yapılmış termik üretim tesislerinin 2 katıdır.

Ancak bildiğiniz gibi kömürün

hem etüdü, hem üretimi başka kuruluşların faaliyet alanına girmektedir.

Bir termik santralin işletmeye girmesi kömürle ilgili etüdü tamamlandıktan en az 5 yıl sonra mümkün olabilmektedir. Bir başka deyişle, tüketim talebinin gereği olarak belirli bir tarihte ihtiyaç duyulan bir termik santralin işletmeye açılmasından 5 yıl önce o santral ile ilgili kömür etüdü tamamlanmış, kesin rezerv durumunun saptanmış ve şartname hazırlanması için gerekli karakteristikleri kapsayan kömür işletme projesinin tamamlanmış olması gerekmektedir. Oysa bugüne kadar Kurumumuzca ele alınan kömür santralleri için böyle bir olanakla karşılaşılammıştır. O kadar ki, yukarıda yapımının sürdürüldüğünü belirttiğim santrallerin bir çoğunun kömür temin durumu bugün bile kesinleşmemiş bulunmaktadır. Bu sorunun neticesi olarak bundan böyle de kesin verilere dayalı bir üretim planlaması yapabilmemiz için elimizde fizibilitesi tamamlanmış bir proje stoku mevcut bulunmamaktadır. Bu nedenle yatırım programımıza, talebin zorlanması ile, fizibilitesi ve hatta kesin rezerv durumları bile

Odamızın çalışmaları, salon girişindeki panolarda sergilendi; Bildiri Komisyonuna Teoman Alptürk, Kemal Bilgin, Hüseyin Yeşil, Yalçın Saraçoğlu; Program Komisyonuna Bekir Szgirgin, Doğan Anakök, Yavuz Çizmeci, Muzaffer Göksel seçildiler.

Genel Kurulun ikinci gününde çalışmalar komisyonların raporları üzerine yapılan tartışmalarla başladı.

Geçen yıl 2MC döneminde tüm

çalışanların örgütleri gibi Odalar da baskı ve terörle karşı karşıya kaldılar. Üyelerimiz kıyıldı, örgüt yöneticileri işlerinden atıldılar, genel kurullarımız faşistlerin saldırısına uğradı, TMMOB ve diğer demokratik kitle örgütlerine silahla saldırılar yoğunlaştı. Bu saldırılarla Odalarda verilen mücadelenin geriletilmediğini görenler, örgütlerimizin mali olanaklarını kısarak bağımsızlık ve demokrasi yolunda sürdürülen mücadeleyi bastırmayı amaçladılar. Vizelerin kaldırılmasını amaçlayan genelge, kalite belgesi verme işleminin Odalardan alınması, bunların ilk aklı gelen örnekleri oldu. Tüm bu girişimler mücadelemizi engelleyemedi, ama geçen dönem Odalar ve TMMOB mali yönden sıkıntılı bir yıl yaşadı. Geçen yıllarda yaşanan olayların tekrarlanmaması amacı ile TMMOB ve Oda Yönetmeliklerinde yeni değişiklikler yapıldı. Bu yıl Odamız da kendi tüzüklerinde örgü-

saptanmamış projeler konulmakta, dolayısıyla bu projelerin işletmeye girmeleri yukarıdaki nedenlerden dolayı gecikmektedir. Kanımızca üretimde karşı karşıya bulunduğumuz en önemli darboğazlardan biri budur.

Bir örnek vermek isterim: 1972 yılı yatırım programında yer alan Soma Termik Santralının kömürle ilgili verileri ancak 1975 yılında alınabilmiş ve tesis faaliyetine bu kadar gecikme ile başlanabilmektedir.

Diğer taraftan, bugün geçerli olan Maden Kanunu, memleketin içinde bulunduğu primer kaynak yönünden çok sıkışık duruma rağmen, özel sektör elindeki rezervlerin olumlu şekilde kullanılabilmesine olanak vermemektedir, öncelikle termik santral kurmaya elverişli rezervlerden azami yararlanma için Maden Kanununun buna göre tadili gerekmektedir. Kısacası, kömür kaynaklarına devlet hakim olmalıdır.

Birincil kaynakları bu şekilde özetledikten sonra finansman konusuna gelmek istiyorum.

1977 yılı yatırım programımızdaki projelerin toplam değeri, dış ödemesi 68 milyar TL olmak üzere bugünkü para değerine gö-

re 130 milyar TL civarındadır. Hiçbir yeni projenin ele alınmayacağı ve bu projelerin 5 yılda ikmal edileceği varsayımına göre 13,5 milyon TL'si dış olmak üzere yılda 26 milyar liranın sarfi gerekecektir. Özellikle, son üç yılda darlığı duyulmaya başlayan iç ve dış paranın zamanında sağlanamaması nedeniyle Kurumumuzun kurmakta olduğu üretim ve iletim tesislerinde önlenemeyen gecikmeler giderek büyümekte, ayları ve hatta yılları bulmaktadır.

Yatırımlar için gerekli iç para öz kaynaklarımız dışında resmi kredi müesseselerinden sağlanmaktadır; özellikle belediye müşterilerimizin milyarlarca varan borçları iç finansmanımızda büyük bir handicap yaratmaktadır.

Giderek artma eğiliminde olan ve Kurumumuzun boyunu aşan bu durumun ileride korkunç boyutlara ulaşmaması için kısa dönemde her çareye başvurulacağı ve sorunu temelinden çözebilme için gereken yasa değişikliklerinin zaman yitirilmeden gerçekleştirileceği beklenmektedir. Bütün dağıtım şebekelerinin TEK çatısı altında toplanması sorunu her yönüyle çözümlenecektir.

Projelerin dış para ihtiyacına gelince, çeşitli yollarla temin edilen krediler, çoğunlukla bu kredilerin dayandığı sözleşmeler gereği tarafımızca yerine getirilmesi için eden özellikle avans ödemeleri gibi mükellefiyetlerin yerine getirilememesi yüzünden çoğu kez işleyememektedir.

Nakit sıkıntısı, transferlerin zamanında yapılamaması ve kredilerin kullanılamaması nedeni ile,

- Tesislerin işletmeye girme tarihleri ertelenmekte,
- Süre uzatımı gerektiğinde de fiyat artışları meydana gelmekte, gecikme faizleri ve eskalasyon ödeme zorunluğu ortaya çıkmakta,
- Malzeme şevki engellenmekte, malzemelerin fabrika depolarında ve gümrük anbarlarında beklemesi sonucu hasarlanma tehlikesi oluşmakta,
- İşletmede olan tesislerin yedek parçaları getirilememekte, bu suretle işletme emniyeti ortadan kalkmaktadır.

Yatırımlarımızın gerçekleştirilmesinde karşılaşılan güçlüklerden biri de mevzuatın karmaşık ve zaman alıcı oluşudur.

tün saldırılara karşı daha güçlü olmasını amaçlayan değişiklikler yaptı. Esas gelir kaynağımız olan üye aidatları artırılarak günün koşullarına uygun bir biçime getirildi. Üye aidatlarının düzenli toplanabilmesi için görüşler geliştirildi. Önümüzdeki dönemde yapılacak çalışmalara uygun olarak hazırlanan Oda bütçesi Genel Kurulca onaylandı. Ayrıca elektrik mühendislerinin ülke ve meslek sorunları üzerene görüşlerini belirten ve bu konularda somut taleplerini sıralayan bir bildiri de kamuoyuna sunulmak üzere oybirliği ile kabul edildi.

Daha sonra Genel Kurulumuzda yeni yıl çalışma programı tartışıldı. Program Komisyonunca hazırlanan taslak tüm Şube ve temsilciliklerden gelen delegelerin katkısı ile geliştirildi.

Çalışma programı tüm birimlerce

yapılacak somut çalışmalarla birlikte örgütümüzün işlevinin ne olması gerektiğini ve mücademizin hangi ilkelere dayanılarak sürdürüleceğini anlatıyor. Bugün içinde yaşadığımız dünyanın, ülkemizin durumu ve değişmekte olan politik, ekonomik yapı karşısında üyelerimizin konumu, sınıfsal durumları, sorunları aktarılmakta ve çalışanların bir kesimi olan elektrik mühendislerinin bağımsızlıktan, demokrasiden yana oldukları vurgulanmakta. Tüm bu durumların belirtildiği anti-faşist-antiemperyalist ilkelere ışığında oluşan çalışma programı Oda çalışmaları, TMMOB ve diğer kitle örgütleri ile ortak çalışmalar iki bölümde incelendi. Oda çalışmaları içinde uzmanlık alanımıza giren çalışmalar, üyelerimizin sorunları, örgütlenme, yayın, mali sorunlar gibi başlıklar yer almakta. Genel Kurulda görüülen program, uzmanlık alanımızdaki sömürüyü teşhir gö-

revimizi ve eğitsel görevlerimizi ayrı ayrı sıralıyor. Kamuoyunu aydınlatma çalışmaları ve üyelerimize yönelik mesleki çalışmalar içinde, radyo programları, konferans, panel, sementer ve sempozyumlar yer alıyor.

Elektrik Mühendisliği El Kitabının bu yıl tamamlanması için çalışmaların yoğunlaştırılacağı, diğer teknik konularda broşürler hazırlanacağı, topraklama, teknik dil vb. çalışmaların üyelerimizi aydınlatmaya yönelik biçimde sürdürüleceği belirleniyor.

Ayrıca üyelerimizin sosyal ve ekonomik sorunları karşısında **Odamız, çalışanların grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklarını alması için mücadeleyi bir an bile ertelemeksizin, üyelerimizin özlük sorunları konusunda da mücadele edecek.**

Odamızın örgütlülüğünün ve bununla birlikte temsilcilikle-

Burada kastettiğim güçlükler, daha ziyade dış ülkelerden getirttiğimiz teçhizatın ithal müsaadeleri, dövizlerinin temini ve gümrük formaliteleri ile, istimlak işlerinde rastladığımız güçlüklerdir.

Örneğin bir termik santralin kurulma faaliyeti, yer seçimi ile başlamaktadır. Bunun için de zemin şartlarının, su imkanlarının, kül atma havzalarının tesbiti, haritalarının hazırlanması gerekir. Saptanan santral yerinin istimlakı başlı başına bir konu olmaktadır, istimlak için çok sayıda kuruluş ve idarenin onayını almak gerekmektedir, ayrıca arazi sahipleri ile anlaşma icap etmektedir. Bu işlemler bazen seneler sürmekte ve işe başlanmasını ertelemektedir.

Her biri milyanın üstünde olan 14 adet projenin ihtimamlı bir şekilde yürütülmesi ve işletme faaliyetlerimizin de kusursuz biçimde sürdürülebilmesi, hiç kuşkusuz yetişkin insan gücünün elde bulundurulmasına bağlıdır. Enerji kaynakları ve ekonomik gücü sınırlı ve 1 kWh elektrik enerjisi eksikliğinin milli gelire etkisi 14 lira olan ülkemizde elektrik üretiminin bir ağırlığı vardır ve bu da kalifiye insangücüne sıkı sıkıya

bağlıdır. Bu konuda bir fikir verebilmek için bugün yatırım faaliyetlerimizde görevli beher mühendis başına 100 milyon liralık proje düştüğünü ifade edebiliriz. Oysa ki Kurulumuzdaki tecrübeli ve kaliteli teknik kadro, maddi tatminsizlik sebebiyle her geçen gün biraz daha zayıflamaktadır.

Sorunu daha açık ortaya koymak için sade bir olayı örnek göstermekle yetineceğim:

Rnbarlı santralimizde çalışan 1945 doğumlu 5 yıllık mühendisimizin 1977 yılında ikramiye, yar. ödeme, fazla mesai, lojman kirası da dahil olmak üzere tüm ücretin net toplamı 99.120 lira olmuştur. Buna mukabil aynı santralimizde çalışan 1945 doğumlu 5 yıllık Sanat Enstitüsü mezunu teknisyenin aynı yıl boyunca nakit olarak almış olduğu ücretlerin net toplamı 110.000 liradır.

İşçimiz fedakârdır, çalışkandır, layıktır, gayet tabii kafi ücret alacaktır. Vurgulamak istediğim sorun bu değil. Sorun mühendisimizin de insanca yaşamasıdır.

Sonuç, mühendislerimize de toplu sözleşme hakkı tanınmalı ve ya ayrı bir statüde istihdam

edilmesi sağlanmalıdır.

Yukarıda karşı karşıya kaldığımız üretim ve iletim tesislerini geciktiren önemli nedenleri vermeye çalıştım.

Buradan da görülüyor ki Türkiye Elektrik Kurumu primer kaynaklar üzerinde söz sahibi değildir. Kendisine tahsis edilen kaynaklar da dahilbir takım problemler mevcuttur.

Kurumun sağlıklı bir finansman olanağı olmadığından iç ve dış ödemelerindeki hastalığı gidererek ağırlaşmaktadır.

Eleman istihdamı yönünden artan iş hacmine karşılık tecrübeli eleman istihdamı olanakları zayıflamaktadır.

Ülkemizde ağır elektromekanik sanayii gelişmediğinden tesislerinde büyük oranda dışa bağımlılık vardır.

Bütün bu sorunlar ulusal elektrik sisteminin amaç edinilen yapıya kavuşma sürecini başka bir deyimle tamamlanmasını uzatmaktadır. Sorunlara çözüm bulunmazsa uzatma devam edecektir.

Meslekdaşlarımı ve konuklarımızı saygıyla selamlar, Genel Kurul çalışmalarında başarılar dilerim.

rin işlevlerinin artırılması bu yıl önemle üzerinde durulacak konular. Oda çalışmaları önümüzdeki dönem bugüne değin sıkıştığı sınırların dışına taşarak ülke düzeyinde yapılacak. Konferans ve paneller temsilciliklerimizin de katkısı ile temsilciliklerin bulunduğu illerde de düzenlenecek. Temsilciliklerin üyelerle daha sıcak ilişki içine girmesi de amaçlanıyor.

Dış ilişkiler de, çalışma programında önemle yer alan bir konu oldu. Dış ilişkilerimiz bundan böyle de şimdiye değin belirlenen ilkeler ışığında sürecek. Bu yıl Polonya'da Odamızca "Türkiye Elektroteknik Günleri" düzenleniyor. Türkiye'de Polonyalı meslekdaşlarımız için düzenlenecek turistik gezi de gündemde yer alıyor.

Bu yıl da geçen yıllarda olduğu gibi elektrik mühendisliği öğrenimi gören öğrencilerin demokratik, akademik sorunları ile yakından ilgilenilecek, öğrencilerin Oda yayınlarından, seminerlerden yararlanması sağlanacak. Odamızın mali sorunları ve bunlar için çözüm önerilerinin de yer aldığı çalışma programında yayın çalışmalarına da yer verildi.

Ülkede verilen bağımsızlık, demokrasi mücadelesine TMMOB bütünlüğü içinde diğer kitle Örgütleri ile birlikte-katılacak olan Odamız, TMMOB çalışmalarını içinde de üstüne düşen görevleri yerine getirecek.

Bütün bu konuların işlendiği program, Genel Kurulun ikinci gününde tartışmaya açıldı. Program üzerine yapılan tartışmalar, çalışma alanlarına yönelik somut önerilerle geliştirildi. Yapılan eleştiri ve önerilerle zenginleştirilen program, uygulanmak üzere yeni Yönetim Kurulumuza görev olarak verildi.

Bugüne değin verdiğimiz mücadelenin ciddiyetine yaraşır bir biçimde çalışmalarını sürdüren Genel Kurulumuz, yeni dönem yöneticileri ve diğer organları seçerek görevini tamamladı.

Şimdi sıra Genel Kurulda belirlenen programlar çerçevesinde geçmişin deneylerinden de yararlanarak bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde görevlerimizi yerine getirmekte.

KAPANIŞ BİLDİRİSİ:

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde hedeflerimiz

Elektrik Mühendisleri Odası 24.Olağan Genel Kurulunu, faşist MC iktidarlarının doruk noktasına ulaştırdığı, yoğun bir ekonomik ve siyasi bunalım ortamında gerçekleştiriyor. Geçtiğimiz dönemlerden farklı olarak, ülke yönetiminde, halkın can güvenliği talebine sahip çıkan, anti-faşist görünüm-

de, bir yandan da burjuvazinin içinden çıkılmaz ekonomik ve siyasi sorunlarına çözüm aramak koşuluyla belli bir desteğini alan yeni bir hükümet var. Faşist güçler, çeşitli örgütlenmelerimle, burjuvazinin yedek iktidar alternatifi olarak varlıklarını sürdürüyorlar. Devletin çeşitli kurumlarında, okullarda ve yaşamın diğer alanlarında faşist kadroların gerilemelerinin, geriletilmelerinin söz konusu olması, faşizm tehlikesinin yok olacağı anlamına gelmemelidir. Bundan sonra da faşizme ve hayat pahalılığına karşı verilen mücadeleden başarıyı, devrimcilerin, ilericilerin, yurtseverlerin kararlılığı, emekçi, yoksul yığınlarla kurulan bağ ölçüsünde belirleyecektir. Bu anlamda Demokratik Kitle Örgütlerinin anti-faşist ve antiemperyalist güç ve eylem birliği güncel bir görev olarak varlığını korumaktadır.

Ülkemizin genel sorunlarının bir parçası olan enerji sorunu giderek büyümektedir. Petrol alımları, bulunabildiği yerde, hangi fiyata olursa olsun gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Ülkemiz, petrol komisyoncularının, tefecilerinin gözde uğrak yerlerinden biri olmuştur. Öte yandan bir zamanlar, "olmayan enerji en pahalı enerjidir" safatasıyla petrole dayalı santrallerin kurulmasının zorunlu olduğunu kanıtlamaya çalışanlar, huşu radyolarda "enerji, döviz demektir" diyerek, elektrik enerjisinin % 13'ünü kullanan halkımızı enerji tasarrufuna çağırıyorlar. Oysa ne olmayan enerji en pahalı enerjidir ne de enerji döviz demektir. Yeraltındaki kömür yataklarımız ve yerüstünde yıllardır boşa akan hidrolit kaynaklarımız, ülkemizin enerji gereksinmesine uzun yıllar yetecek çokluktadır. Enerji, sanayi ve ulaşım sektörlerindeki bugüne kadarki uygulamalar yalnızca uluslararası emperyalist tekellerin işine yaramıştır. Tüm ihrac ürünlerinden elde edilen döviz, petrol harcamalarımıza yetmezken, bugün yurdumuzda tüketilen enerjinin % 35'i fuel-oil ve motorine dayalı, üstelik kapasitesinin üstünde, zorlanarak çalıştırılan santrallerden elde edilmektedir. Böylece çözümsüz boyutlara ulaştırılan enerji bunalı-

minin hesabını işçiler, memurlar ve diâer çalışanlar değil, ülke kaderini emperyalizmin buyrutuları doârultusunda çizen egemen sınıflar vermek zordur. Kırsal kesimde yaşayan ve ülke nüfusunun % 64'ünü oluşturan tarım ve orman emekçilerinin, büyük çoğunluğunun tasarruf edilecek elektriği bile yoktur. Halkın önemli bir kesiminin elektrik enerjisinden yoksun olması, burjuvaziye ilgilendirmemektedir. Onun sorunu, çarpık kapitalist üretim biçimini sürdürecektir enerjiyi bulamamasıdır. Bunalım burada doğmakta ama hesap halka ödetilmek istenmektedir.

Emperyalist sömürünün yeni bir örneği de renkli TV alanında gösterilmek istenmektedir. Siyah-beyaz TV alıcı pazarının ülkemizde doyuma ulaşmasıyla, yabancı tekeller yerli işbirlikçileri aracılığıyla renkli TV alıcı pazarı oluşturma çabasına girişmişlerdir. Renkli TV alıcısının Türkiye'de imali söz konusu değildir. Tüm teknik donanımı dışardan parça parça getirilip bütünleştirilecek ve % 50 oranında kâr eklenerek satılacaktır. 1976 fiyatları ile bir renkli TV alıcısının 80 yılındaki satış fiyatının 30 000 TL olacağı saptanmıştır. Bu fiyatla, renkli TV, nüfusun % 10'unu oluşturan, fakat milli gelirin % 40'mu alan mutlu azınlığın eğlencesi olacaktır. Renkli TV'nin elektronik sanayiye katkısı da onun montaj sanayi niteliğini pekiştirmek-ten başka birşey olmayacaktır. Stüdyo donanımı, personel giderleri ve diğer harcamaların önemli bir kısmı dış para yani dövizle karşılanmak durumundadır. Enterkonnekte sistemde gerilim ve frekans değişikliğinin fazla olması nedeniyle kaliteli renkli TV yayını olması değildir.

Sonuç olarak, renkli TV aracılığı ile, yabancı tekellerin kâsasına halkın cebinden milyarlar aktarılmış olacaktır.

Elektrik Mühendisleri Odasının devrimci, yurtsever üyeleri, başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçi halkımızın verdiği bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi içinde, bilinçli ve kararlı varlığını sürdürecektir. Kendi meslek alanımızla ilgili ekonomik, demokratik taleplerimiz şunlardır.

TALEPLERİMİZ

0 Enerji üretimi politikamızın ulusal enerji kaynaklarımıza dayandırılması gereği ortadadır. Bugüne kadar emperyalizmin çıkarları doğrultusundaki uygulamalarla halkın cebinden uluslararası tekellerin kasalarına milyarlar aktaranların, enerji bunalımını aynı uygulamalarla çözmeye hakları yoktur. Ulusal enerji kaynaklarımız ve üzerindeki tüm yerli ve yabancı özel yatırımlar kamulaştırılmalı, bu kaynaklar halkın yararına kullanıma hazır duruma getirilmeli, enerji üretimimiz emperyalizme bağımlılıktan kurtarılmalı, elektrik enerjisi üretimi yapan ayrıcalıklı şirketler TEK'e devredilmeli, enerji üretiminde yer alan TEK, DSİ gibi kamu kuruluşlarının proje ve montaj işlerinin özel şirketlere yaptırılmasına yönelik girişimler engellenmeli, ulusal bir kamu proje merkezi kurulmalıdır.

- Egemen sınıflar her sıkıştıklarında halkı fedakârlığa çağdırmaktan vazgeçmelidir. Bugün, elektriği olmadığı için üç lambasından birisini söndürmeyecek 26 853 köy vardır. Elektrik enerjisi üretim ve dağıtımında halkımızın talepleri gözönünde bulundurulmalı, tasarruf amacıyla yapılan fakat gerçekte tasarruf değil, halkın elektriksiz bırakılması olan elektrik kesintilerine son verilmelidir.
- Ağır Elektroteknik Ekipman Sanayii kamu öncülüğünde kurulmalıdır. Elektroteknik ekipman ve elektronik sanayilerinin ülke yararına işlev kazanması sağlanmalı, tüm aşamalarında kendi olanaklarımızla ve yurt içinde gerekli teknik insangücü eğitimi ve bilgi birikimi oluşturularak geliştirilmelidir.
- IMF, emperyalizmin yoksul halklar üzerindeki denetim organıdır. Başlangıçta IMF'nin önerilerinin ancak faşist yönetim altındaki gerikalmiş ülkelerde kabul edilebileceğini söyleyen yeni hükümet bu örgütle ücretlerin dondurulması ve yeni bir devalüasyonun, yani halkın yaşam koşullarının söz konusu edildiği pazarlık çalışmalarına başla-

mıştır. Bu doğrultuda memur maaşlarında katsayı ancak 12'den 14'e çıkarılmış, tütün baş fiyatı beklenenden düşük tutulmuştur. Yeni bir devalüasyon, üstü kapalı bir biçimde müjdelenmektedir. Memurların ve sendikalaşma hakkı olmayan çalışanların, bu koşullarda rahat bir soluk alması olanaksızdır. Çalışanların ekonomik, demokratik ve siyasi örgütlenmesinin önündeki tüm antidemokratik engeller kaldırılmalı, tüm çalışanlara grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklar verilmeli, referandum yasallaştırılmalı, bu doğrultuda, tüm memurların işçi kapsamına alınmasını sağlayacak bir kararname en kısa zamanda çıkarılmalıdır. Üreticinin alın terinin tam karşılığı verilmesi, ceza yasasındaki 141 ve 142'nci maddeler kaldırılmalıdır.

- Ülkemizde, sabit gelirli dışındaki kesim toplam verginin % 18'ini ödemektedir. Yani toplam verginin % 82'sini sabit gelirli ödemekte, buna karşılık GS. 'H'dan ancak % 3 pay alabilmektedirler. Var olan adaletsiz vergi sistemi değiştirilmeli, anayasaya uygun bir vergi denetimi ve yargısı getirilmelidir. Asgari ücretin, asgari yaşam düzeyine karşı geldiği göz önüne alınarak vergi dışı bırakılmalı, yasada yer alan ve tüm vergi mükelleflerine uygulanan en az geçim indirimi, yalnızca ücretlilerin yararlandığı özel indirim şeklinde asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır. Memurların cebinden sermayeye kredi olarak aktarılan ve kanunsuz vergiye dönüşen MEYAK kesintileri, birikmiş faizleriyle sahiplerine geri verilmeli, aynı uygulamayla işçileri de karşı karşıya bırakacak İYAK gibi tasarımlardan vazgeçilmelidir.
- KiT'lerin TİSK ve MESS gibi işveren örgütlerine üye olması, anayasaya aykırıdır. Çalışanların sırtından bu örgütlerin grev ve lokavt fonlarının beslenmesine son verilmeli, KiT'ler işveren örgütlerinden çıkmalıdır. Kamu kuruluşlarının danışma kurulları yaşama geçirilmeli, bu kuruluşlar çalışanların yönetiminde söz sahibi oldu-

ğu demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır.

- **TSE Genel Kurullarının anti-demokratik yapısı kırılmalı, kamu kuruluşları, üniversiteler ve TMMOB'ye bağlı Odaların kongrelerindeki etkinliği artırılmalı, TMMOB'ye bağlı Odaların gelirlerinin önemli bir bölümünü oluşturan Kalite Belgesi vb. uygulamalar önündeki engeller kaldırılmalıdır.**
- **Büyük kentlerimizde, özellikle Ankara'da ölümcül boyutlara ulaşan çevre kirlenmesine karşı ivedi önlemler alınmalı, çalışanların, üniversitelerin, konuyla ilgili diğer kuruluş ve yetkililerin temsil edildiği bir yüksek kurul derhal oluşturulmalıdır.**
- **MC iktidarları, faşist uygulamalarıyla, kanun tanımaz tutumlarıyla devlet kurumlarını işlemez hale sokmuş, devlet kadrolarını faşist milislerle doldurmuş, binlerce devrimci, yurtsever memur kıyımına uğramış, sürülmüştür. İşçiler, öğretmenler gizli, açık faşist örgütlerin azgın saldırılarına uğramış, birçoğu yaralanmış ve öldürülmüştür. Her kanunsuz uygulamanın, faşist saldırı ve cinayetin hesabı sorulmalı, sorumluları cezalandırılmalıdır. Bu doğrultuda/**
- **Eğitim Enstitüleri niteliği herkesçe bilinen ve Danıştauca iptal edilen müla-katlarla faşist ideoloji ile koşullandırılmış, sözde öğrencilerle doldurulmuştur. Bunların içinde üniversitelerarası seçme sınavı puanı 200'ün altında olanlar vardır. Bu okullarda Danıştay kararları derhal uygulanmalı, yeni bir taban puanı uygulaması ile, gerçekten hakedenlere öğrenim hakkı tanınmalı, tüm öğrenim kurumlarında can güvenliği, öğrenim özgürlüğü sağlanmalıdır.**
- **Kıyımaya uğrayan, sürülen, işten atılan tüm çalışanlara hakları geri verilmeli/ bu konudaki mahkeme ve Danıştay kararları uygulanmalıdır.**
- **Devlet aygıtındaki tüm faşist kadrolar dağıtılmalı.**

seçim sonuçları

EVD Merkez 24.Olağan Genel Kurulunda yapılan seçimler sonunda yeni dönem yöneticileri belirlendi. Seçim sonuçlarına göre Odamız organları şöyle oluştu.

Yönetim Kurulu Aybars Urgan, Bülent Damar, Bekir Özgirgin, Mahmut Kurtulmaz, Alaattin Anahtarçı, Teoman Alptürk, Metin Tütün. Yönetim Kurulunun yedek üyeliklerine de Esen Ergin, Vehbi Yılmaz, Ahmet Kutlubay, Serdar Aykm, Muammer Argün, Aykut Öztoprak ve Yusuf Bozkurt seçildiler.

Denetim Kurulu Kaya Nomaler, Haluk Tosun ve İlker Löker'den oluşuyor. Denetim Kurulunun yedek üyeleri ise Metin Demirpolat, Yılmaz Gündoğan ve M.Ali Özekşi.

TMMOB Yönetim Kurulu adayları olarak Aybars Urgan, Bekir Özgirgin ve Abdülkadir Kahraman; TMMOB Denetim Kurulu adayı olarak da Lütfü Akkan seçildi.

tüm devlet kuruluşları, demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır.

- **Gerici, şoven, ırkçı ideolojiyi yayan ders kitapları eğitimden kaldırılmalı, eğitim ve öğretim demokratikleş tirilmeli, öğretim görevlilerine yönelen faşist saldırılar önlenmeli, saldırganlar yakalanıp cezalandırılmalı, özerk üniversite kavramı hayata geçirilmelidir.**
- **Bir ara kamuoyunda yoğun tartışmalara yol açan kontr-gerilla olgusu açıklığa kavuşturulmalı, kontr-gerillayla birlikte tüm yasadışı faşist örgütlenmeler dağıtılmalı, ülkü ocakları kapatılmalı, bu örgütlenmelerin siyasi partilerle olan ilişkileri açığa çıkarılmalı, faşist katiller ve işkencecilerden hesap sorulmalı, ırkçı, şoven baskılara son verilmelidir.**
- **Emperyalizmle yapılan tüm anlaşmalar açıklanmalı, NATO,**

CENTO, AET, Enerji Ajansı vb. örgütlerden çıkılmalıdır.

Genel Kurulumuz hu taleplerin gerçekleşmesi doğrultusunda çaba göstermeyi Bâcjuimsizlik ve Demokrasi mücadelesinin gereği sayar.

tüzük değişiklikleri

24.Genel Kurulda tüzük ve yönetmeliklerimizde bazı değişiklikler yapılmıştır. Yaolan değişikliklerle kayıt ücretlerinde artış yapılıyor ve Merkez Yönetim Kuruluna yönetmeliklerde gerekli derişiklikleri yapmak ve yeni yönetmelikler hazırlamak yetkisi veriliyor.

Oda tüzüğündeki ilk derişiklik "Elektrik Mühendisleri Odası Yönetmeliği" adının "Elektrik Mühendisleri Odası Tüzüğü" olarak değiştirilmesi oldu. Dahav sonra Oda Tüzüğünün 60'inci maddesi değiştirilerek bir defaya mahsus olmak üzere yeni üyelere alınacak kayıt ücretleri 50 TL'den 100 TL'ye çıkarıldı.

"Temsil ettiği uzmanlık kolunun çalışma alanı ile ilgili diğer meslek kuruluşları ile işbirliği yaparak mensuplarının hak ve yetkilerini korumak ve gerekirse bunu sağlamak için gereken yönetmelikleri hazırlayarak sırası ile Oda ve Birlik Genel Kurullarının onamasına sunmak" sözleriyle, Yönetim Kurulunun görevlerinden birini belirten tüzüğün 37/1 maddesi, "Temsil ettiği uzmanlık kolunun çalışma alanı ile ilgili diğer meslek kuruluşlarıyla işbirliği yaparak mensuplarının hak ve yetkilerini korumak, bunu sağlamak için yönetmelikler hazırlamak, yürürlüğe koymak, gerektiğinde bu konularda Oda ve Birlik Genel Kuruluna öneriler götürmek" biçirinde değiştirildi.

Bunun dışında Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğimizin "esas gelirler" maddesinde yapılan değişikliklerle; Oda kayıt ücretinin 50 TL'den 100 TL'ye, üye aylık ödenti ücretinin 25 TL'den 50 TL'ye, kimlik kartları için alınan ücretin 20 TL'den 25 TL'ye çıkartılması kararlaştırıldı. Yabancı uyruklu mühetti-

dişlerin kavit ücretleri 10 000 TL'ye, aylık ödentileri de 200 TL'ye çıkartıldı. Türkiye'den mezun olan yabancı uyruklu elektrik mühendislerinin kavit ücretleri 500 TL, aylık ödentileri de 50 TL olarak kaldı.

Mali konularda yapılan bu değişiklikler 1 Nisan 1978 gününden geçerli olacak. Bunun dışında, bilgisayar mühendislerinin Odamıza kayıt olabilmelerini olanaklı kılabacak bir karar tasarısı da görüşülmek üzere TMMOB Genel Kuruluna götürülecek.

üye ödentileri artırıldı

Odamız üye ödentileri 24.Genel Kurulda, Nisan ayından geçerli olmak üzere artırılarak aylık 50 TL'ye çıkarılmıştır. 1954 yılında 10 lira olarak belirlenen ödentiler ilk kez 1975 yılında yapılan Genel Kurulda 25 TL'ye çıkartılmış idi.

Odamızın, ülke ve üye sorunlarından kaynaklanarak sürdürülen mücadelesi ve bu doğrultuda yapılan mesleki çalışmalar, maddi olanaklarımız ölçüsünde yürütülebilmektedir. Diğer kitle örgütlerinde olduğu gibi Odalarda la en önemli ve güvenilir gelir kaynakları üye ödentileridir. Çalışma programları ağırlıklı olarak üye ödentilerinden saklanacak gelirlerin temel alınmasıyla hazırlanır. Üyelerin de örgütlerine karşı birincil görevleri, ödentileri konusunda gösterecekleri titizliktir. Odamızın son yıllardaki çalışmaları geçmiş yıllarla karşılaştırılamayacak ölçüde artmıştır. Ankara'da bir merkezle başlayan çalışmalarımız, bugün bir merkez, üç şube, 35'i aşkın temsilcilik ile ülke düzeyine yayılmıştır. Odamız, kendi uzmanlık alanında yıllardır sesini duyurmuş, düzenlediği konferanslar, paneller, kamuoyuna ve üyelere yönelik çalışmalar ile toplumumuz içinde saygınlığı olan bir örgüt durumuna gelmiştir.

Giderek boyut kazanan çalışmalar 1956 yılında 47 bin TL'lik bir bütçe ile gerçekleştirilirken, 1975 yılında bütçemiz 3 000 000 TL'ye, 1978 yılında

yeni yönetim kurulu görev bölümü yaptı

Yeni Yönetim Kurulumuz ilk toplantısında Genel Yürütme Değeri İsmail İnce'ni yapı olarak 1975'teki döneme, Yürütme Çalışmalarına başlattı. Aynı toplantıda yapılan görev bölümünde ise, Başkanlığa Aynars Ungan, Başkan Yardımcılığına Bülent Damar, Yazmanlığa Bekir İtziç'in, Saymanlığa Mami Kurulma getirildiler. Teoman Altınok, Alaattin Anaharcı ve Mevin de üye olarak görev yaptılar.

da 7 000 000 TL'ye ulaşmıştır. Son üç yılda Oda giderleri içinde ver alan kâğıt, baskı, PTT ve diğer kırtasiye harcamaları üç kat artmıştır. Artan hayat pahalılığı içinde Odada çalışanların haklı ücret artışları da gözönüne alınırsa geçen yıllarda daha düşük harcamalarla gerçekleştirilen çalışmalar bugün üç, dört kat fazla bir bütçe ile ancak karşılanabilmektedir. Türk lirasının satın alma gücü de özellikle 1975'ten bu yana sürekli azalmıştır. Geçtiğimiz dönem üye ödentileri dışında kalan kalite belgesi, vize gelirleri vb. diğer gelir kaynaklarımız sivasal iktidarların baskıları sonucu kısıtlanmış, bu yüzden Odamız mali yönden güçlüklerle dolu bir yıl yaşamıştır. Yeni dönem geçen yıldan kalan borçlarla giren Odamız bu yıl hem borçlarını ödemek, hem de yeni yılda programlanan çalışmalarını sürdürmek amacındadır.

Tüm bu değerlendirmelerin yapıldığı 24.Genel Kurulumuzda 1975 yılından bu yana 25 TL olan üye ödentilerini 50 TL'ye çıkartan yönetmelik değişikliği kabul edilmiştir.

Önemle üzerinde durulması gereken bir konu da üye ödentilerinin artırılmasının tek başına yeterli olmadığı, ödentilerin zamanında ve eksiksiz toplanabilmesinin asıl amaç olduğudur.

Bu konuda Yönetim Kurulunun yanısıra üyelerimize de düşen önemli görevler vardır. Yasal bir zorunluluk olan ödentilerin en iyi biçimde toplanabilmesi için üyelerimiz de gerekli titizliği göstermelidirler. Özel ve kamu kuruluşlarında çalışan üyelerimiz isterlerse bağlı buldukları kurumların muhasebelerine başvurarak ödentilerini maaşlarından kestirebilirler. Üyelerimiz için de büyük kolaylık olan bu yöntem, ödentilerin düzenli toplanmasına yardımcı olacaktır. Üyelerimiz ayrıca yakın çevrelerindeki diğer elektrik mühendislerini de bu konuda uyarak onların da bu sorumluluğu duymalarını sağlamalıdır.

24.Genel Kurulda ödentilerin yüksek düzeyde toplanması, yeni Yönetim Kuruluna görev olarak verilmiştir. Yönetim Kurulumuz da bu görevi en etkin biçimde yerine getirmek amacındadır. Bilindiği gibi üyelerimizin bir bölümü ödentilerini düzenli yatırmakta, bir bölümü ise istemiyerek ya da bilinçli olarak ödentilerini düzenli vermemekte ya da vermemektedirler. Bu da üyeler arasında eşit olmayan bir durum yaratmaktadır. Yasalar gereği tüm elektrik mühendisleri Odaya üye olmak ve üyelik vecibelerini yerine getirmek zorundadırlar, ancak bu koşullarla mesleklerini ülke sınırları içinde sürdürebilirler. Mesleklerini sürdürme hakkına eşit olarak sahip olanlar arasında yasal sorumluluklarını yerine getirme açısından doğan eşitsizlikler bu yıl giderilecektir. Yıllardır yapılan bütün uyarılara rağmen ödentilerini vermeyen ve bu yasal zorunluluğu yerine getirmeyen üyelerimizden birikmiş aidat borçları yasal yollar kullanılarak tonlanacaktır. Bir örgütün üyeleri ile arasında yargı organlarını sokması gerçekten üzücü bir durumdur, ancak arzulananı böyle bir durumun sorumluluğunu buna neden olan üyelerimiz taşıyacaklardır. Yönetim Kurulumuz, her şeye rağmen bu söylenenlerin son bir uyarı kabul edilerek birikmiş aidat borçları olan üyelerimizin örgütlerine karşı görevlerini gecikmeli de olsa yerine getireceğine, istenmeyen uygulamalara gidilmeksizin sorunların çözümleneceğine inanmaktadır.